

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

LIETUVOS RESPUBLIKOS UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJA

2005-05-23 Nr.1020-1 -37

Vilnius

Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės Finansinio audito 2-ojo departamento direktorės Vidos Atraškienės 2004-05-25 pavedimu Nr. 1020-1 vyriausioji valstybinė auditorė Eugenija Novikovienė ir vyresnioji valstybinė auditorė Laima Lazauskienė atliko Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos finansinį auditą.

Audito užduotis

Audituojamas subjektas – Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija (toliau – Užsienio reikalų ministerija), adresas J. Tumo – Vaižganto g. 2, LT-01511, Vilnius, identifikavimo kodas 188613242.

Audituojamu laikotarpiu Užsienio reikalų ministerijai vadovavo ministras Antanas Valionis. Finansų departamento direktore dirbo Jolanta Tubaitė.

Auditotos 2004 metų finansinės ataskaitos: išlaidų sąmatų vykdymo 2005-01-01 balansas (Forma Nr. 1), biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo ataskaita (Forma Nr. 2) ir kitos ataskaitos (Formos Nr. 3,4,5, 6, 7 8, B-1, B-11, B-12).

Užsienio reikalų ministerijos valstybinio finansinio audito metu mes atlikome šių Užsienio reikalų ministerijos struktūrinių padalinių auditą:

Lietuvos Respublikos ambasados prie Šventojo Sosto ir Maltos Ordinui, Via G.G.Porro, 4 Roma.

Lietuvos Respublikos ambasados Italijos Respublikoje, Viale di Villa Grazioli 9, Roma.

Lietuvos Respublikos ambasados Vokietijos Federacinėje Respublikoje, Charitestrasse 9, Berlynas.

Apie audito rezultatus Valstybės kontrolė atitinkamais raštais (2004-11-19 raštas Nr. S-(1020-1.10.1)-1693, 2004-12-22 raštas Nr. S-(1020-1.11)-1873) informavo ambasadų vadovus.

Šio finansinio audito tikslas – įvertinti Užsienio reikalų ministerijos vidaus kontrolę, įskaitant finansų valdymą, valstybės turto valdymo, naudojimo, disponavimo juo teisėtumą, ir pareikšti nepriklausomą nuomonę dėl 2004 metų finansinių ir kitų ataskaitų tikrumo ir teisingumo.

Ši ataskaita yra sudėtinė išvadų, teikiamų Lietuvos Respublikos Seimui dėl 2004 metų biudžeto įvykdymo apyskaitos, biudžeto projekto bei ataskaitos apie valstybei nuosavybės teise priklausantį turtą, dalis.

Ataskaita nurodo tik audito metu atliktus ir nustatytus dalykus, o finansinių ataskaitų vertinimas bus pateiktas valstybinio audito išvadoje, kuri bus pateikta Valstybinio audito reikalavimų nustatytu laiku.

Audito atlikimo tvarka ir audituotos sritys

Finansinis auditas atliktas pagal Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2004-01-20 įsakymu Nr. V-12 patvirtintus Valstybinio audito reikalavimus.

Ištyrus vidaus kontrolės aplinką ir rizikos faktorius, susijusius su Užsienio reikalų ministerijos veikla ir apskaitos sistema, buvo atliktos šių sričių savarankiškos (detalios) audito procedūros pagal parengtas audito programas: darbo užmokesčio ir įnašų socialiniam draudimui, darbdavių socialinių pašalpų (toliau – kompensacijų), prekių ir paslaugų naudojimo, ilgalaikio turto.

Sandorių, pinigų banke ir kasoje, gautinų ir mokėtinų lėšų auditas atliktas pagal visas numatytas audito programas.

Audito metu taip pat patikrinome Išlaidų sąmatų vykdymo 2005-01-01 balanso likučius ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2005-01-01 apyskaitos duomenis, kitų Užsienio reikalų ministerijos pateiktos finansinės atskaitomybės rodiklių teisingumą. Audito metu buvo surinkti įrodymai audito nuomonei pareikšti.

Užsienio reikalų ministerija penkiasdešimčiai diplomatinių atstovybių (toliau – atstovybė) 2004 metams patvirtino 104 586,4 tūkst. Lt asignavimų, tai sudaro 62,7 proc. visų Užsienio reikalų ministerijai patvirtintų asignavimų.

Atstovybių (išskyrus Lietuvos Respublikos ambasados Rusijos Federacijoje) darbo užmokesčio lėšų apskaitą tvarko Užsienio reikalų ministerijos Finansų departamentas. Likusių lėšų pirminiai apskaitos dokumentai yra atstovybėse. Atstovybės Užsienio reikalų ministerijai teikia pajamų ir išlaidų ataskaitas.

Taip pat iš Užsienio reikalų ministerijos finansinėje atskaitomybėje nurodyto 165 535,4 tūkst. Lt vertės ilgalaikio turto tik 22 229,8 tūkst. Lt arba 13,4 proc. yra Užsienio reikalų ministerijoje, likusieji 86,6 proc. – atstovybėse.

Audito apimties apribojimai: audituotos programų lėšos, kurių buhalterinė apskaita tvarkoma Užsienio reikalų ministerijoje ir kurių pirminių dokumentų apskaita mums buvo prieinama. Klaidų ir neatitikimų požiūriu įvertinome ne visas ūkines operacijas ir ūkinius įvykius bei buhalterines sąskaitas, o tik tas, kurias atrinkome savarankiškoms audito procedūroms. Todėl yra audito rizika, kad galėjome nepastebėti kai kurių finansinės atskaitomybės informacijos netikslumų.

Užsienio reikalų ministerijos finansinės veiklos rezultatai

Lietuvos Respublikos 2004 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu (2003-12-11 Nr. IX-1884 su vėlesniais pakeitimais) Užsienio reikalų ministerijos 2004 metais vykdomoms programoms buvo patvirtinta 164 867 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų: 148 665 tūkst. Lt išlaidoms (iš jų 37 534 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) ir 16 202 tūkst. Lt turtui įsigyti. Minėtu įstatymu patvirtintus asignavimus Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2004-02-03 nutarimu Nr. 110 „Dėl 2004 metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų paskirstymo pagal tvirtinamas programas patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais) paskirstė šešioms Užsienio reikalų ministerijos 2004 m. vykdomoms programoms finansuoti.

1 lentelė. Užsienio reikalų ministerijai 2004 metais patvirtinti ir paskirstyti pagal programas valstybės biudžeto asignavimai

(tūkst. litų)

Programos kodas	Programos pavadinimas	Iš viso asignavimų, tūkst. Lt	Iš jų:		
			išlaidoms		turtui įsigyti
			Iš viso	darbo užmokesčiui	
1	2	4	5	6	7
1.1	Užsienio politikos formavimas ir koordinavimas	137837	123832	34248	14005
1.3	Mokesčiai tarptautinėms organizacijoms	8354	8354		
1.7	Dvišalė ir daugiašalė pagalba	100	100		
46.11	Specialioji Kaliningrado tranzito programa	13800	13800	2306	
50.12	Specialioji PHARE programa (bendrojo finansavimo lėšos ir PVM)	1326	396	-	930
88.1	Specialioji lėšų gaunamų už teikiamas paslaugas, programa	3450	2183	980	1267
	Iš viso:	164867	148665	37534	16202

Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) 2004-05-19 nutarimu Nr. 592 „Dėl asignavimų paskirstymo“ minimaliai mėnesinei algai ir bazinei mėnesinei algai padidinti Užsienio reikalų ministerijai buvo skirta 18,6 tūkst. Lt asignavimų (iš jų 14,2 tūkst. Lt darbo užmokesčiui).

Be to, iš Vyriausybės rezervo Užsienio reikalų ministerijai 2004 metais papildomai buvo skirta 1 151,5 tūkst. Lt, iš jų:

- Vyriausybės 2004-01-12 nutarimu Nr. 24 humanitarinei pagalbai žemės drebėjimo ištiktam Iranui skirta 150 tūkst. litų ir humanitarinei pagalbai Gruzijai skirta 100 tūkst. Lt;

- Vyriausybės 2004-02-27 nutarimu Nr. 221 skirta 249 tūkst. Lt, iš jų: Lietuvos Respublikos garbės konsulų suvažiavimo išlaidoms apmokėti skirta 30 tūkst. Lt, renginių, skirtų Lietuvos stojimui į NATO paminėti, organizavimo išlaidoms apmokėti skirta 50 tūkst. Lt, renginių Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse Lietuvos narystės Europos Sąjungoje pradžiai paminėti organizavimo išlaidoms apmokėti skirta 169 tūkst. Lt;

- Vyriausybės 2004-03-01 nutarimu Nr. 229 Europos Sąjungos ir Lietuvos jungtinio konsultacinio komiteto posėdžio, įvykusio 2004 m. kovo 16–17 d. Vilniuje, organizavimo išlaidoms padengti skirta 16 tūkst. Lt;

- Vyriausybės 2004-03-24 nutarimu Nr. 338 žurnalo „Lithuania in the World“ leidybos išlaidoms iš dalies padengti skirta 100 tūkst. Lt;

- Vyriausybės 2004-04-27 nutarimu Nr. 480 skirta 152 tūkst. Lt, iš jų: informavimo apie Lietuvą priemonėms vykstant Europos Sąjungos ir NATO plėtrai finansuoti skirta 112 tūkst. Lt ir tarptautinio apskritojo stalo „Lietuvos ir Lenkijos strateginė partnerystė: naujos tendencijos ir iššūkiai“ organizavimo išlaidoms padengti“ skirta 40 tūkst. Lt;

- Vyriausybės 2004-04-28 nutarimu Nr. 519 kelionės į Europos Sąjungos plėtros minėjimo renginius Dubline (Airija) išlaidoms padengti skirta 98 tūkst. Lt;

- Vyriausybės 2004-07-16 nutarimu Nr. 901 skirta 150 tūkst. Lt, iš jų: humanitarinei pagalbai Sudanui suteikti – 100 tūkst. Lt, o motorlaivio YALTA įgulos narių grįžimo į Lietuvą išlaidoms padengti – 50 tūkst. Lt;

- Vyriausybės 2004-08-23 nutarimu Nr. 1047 Lietuvos Respublikos ambasadai Ispanijos Karalystėje leidiniams apie Lietuvą ispanų kalba atnaujinti skirta 42 tūkst. Lt;

- Vyriausybės 2004-09-13 nutarimu Nr. 1158 skirta 80 tūkst. Lt, iš jų: Plėtros ir pagalbos Irakui projekto – mokyti Irako vyriausybės pareigūnus, atsakingus už būsimų rinkimų organizavimą – įgyvendinimo išlaidoms iš dalies padengti skirta 50 tūkst. Lt, o Priešpėstinių minų naikinimo projekto įgyvendinimo Baltarusijoje išlaidoms iš dalies padengti skirta 30 tūkst. Lt;

- Vyriausybės 2004-12-03 nutarimu Nr. 1557 motorlaivio EKO RIVER įgulos narių grįžimo į Lietuvą išlaidoms padengti skirta 14,5 tūkst. Lt.

Likusios 765,6 tūkst. Lt nepanaudotos 2003 metų Specialiosios Kaliningrado tranzito programos vykdymo lėšos buvo perkeltos į 2004 metus.

Užsienio reikalų ministerijai 2004 metais programoms vykdyti buvo patvirtinta iš viso 166 802,7 tūkst. Lt biudžeto asignavimų.

2 lentelė. Užsienio reikalų ministerijai 2004 metais skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimas

(tūkst. litų)								
Programos pavadinimas	Patvirtinti asignavimai	Gauti asignavimai	Skirtumas tarp gautų ir patvirtintų asignavimų	Kasinės išlaidos	Faktinės išlaidos	Skirtumas tarp faktinių ir kasinių išlaidų	Skirtumas tarp kasinių išlaidų ir gautų asignavimų	Skirtumas tarp faktinių išlaidų ir gautų asignavimų
1	2	3	4 (3-2)	5	6	7 (6-5)	8 (5-3)	9 (6-3)
Iš viso	166802,7	161073,4	-5729,3	160086,7	155166,6	-4920,1	-986,7	-5906,8
1.1. Užsienio politikos formavimas ir koordinavimas	138607,1	137944,7	-662,4	137834,3	134441,5	-3392,8	-110,4	-3503,2
1.3. Mokesčiai tarptautinėms organizacijoms	8354,0	8352,5	-1,5	8352,5	8236,0	-116,5	0	-116,5
1.7. Dvišalė ir daugiašalė pagalba	500	485,7	-14,3	485,7	487,8	+2,1	0	+2,1
46.1. Specialioji Kaliningrado tranzito programa	14565,6	10557,8	-4007,8	10082,7	9152,8	-929,9	-475,1	-1405,0
50.12 Specialioji PHARE programa (bendrojo finansavimo lėšos ir PVM)	1326	545,1	-780,9	545,1	287,3	-257,8	0	-257,8
88.1 Specialioji lėšų, gaunamų už teikiamas paslaugas, programa	3450,0	3187,6	-262,4	2786,4	2561,2	-225,2	-401,2	-626,4

Kaip matyti iš 2 lentelės duomenų, iš Užsienio reikalų ministerijai 2004 metais programoms vykdyti patvirtintų 166 802,7 tūkst. Lt biudžeto asignavimų gauta 161 073,4 tūkst. Lt, tai yra 96,6 proc. patvirtintų valstybės biudžeto asignavimų. Užsienio reikalų ministerija pagal Išlaidų sąmatoje numatytus išlaidų straipsnius iš gautų asignavimų panaudojo 160 086,7 tūkst. Lt arba 99,4 proc. (kasinės išlaidos sudaro 160 086,7 tūkst. Lt). Nepanaudoti asignavimai 2004 metais iš Specialiosios Kaliningrado tranzito programos (475,1 tūkst. Lt) ir Specialiosios programos lėšų, gaunamų už teikiamas paslaugas (401,2 tūkst. Lt) perkelti į 2005 metus. Ministerija 2005-01-07 į izdo sąskaitą pervedė nepanaudotus 62 970,24 Lt.

Pagal Biudžeto sandaros įstatymo 32 straipsnio 2 dalį Užsienio reikalų ministerijai paliekami mėnesio išlaidų dydžio pereinamieji lėšų likučiai, esantys Lietuvos Respublikos diplomatinių atstovybių, konsulinių įstaigų sąskaitose užsienio kredito įstaigose. Užsienio reikalų ministerijos Išlaidų sąmatų vykdymo balanse 2005 metų sausio 1 dieną minėtų lėšų likutis neviršijo mėnesio išlaidų dydžio pereinamųjų lėšų likučio.

Užsienio reikalų ministerijos faktinės išlaidos sudarė 155 166,6 tūkst. Lt ir buvo 4 920,1 tūkst. Lt (155 166,6 tūkst. Lt – 160 086,7 tūkst. Lt) mažesnės negu kasinės išlaidos:

- 3 453 tūkst. Lt buvo apmokėtas kreditorinis įsiskolinimas už Lietuvos Respublikos ambasados Vokietijoje pastatą pagal sutartį nekilnojamo turto investicinei ribotos atsakomybės bendrovei *Bau concept*;

- 300,9 tūkst. Lt sumokėta avansu už Užsienio reikalų ministerijos pastato rekonstrukcijos darbus ir Lietuvos Respublikos generalinio konsulato Kaliningrade priestato statybos darbus;

- 116,5 tūkst. Lt sumokėti mokesčiai tarptautinėms organizacijoms, kurie gali būti priskirti faktinėms išlaidoms tik gavus patvirtinimus iš tarptautinių organizacijų;

- 123,3 tūkst. Lt. sumokėta avansu už kompiuterinę įrangą UAB „*Blue Bridge*“;

- kiti mokėjimai: ryšių paslaugos, komandiruotės ir kita.

Pažeidimai, klaidos, netikslumai

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2001-12-22 nutarimu Nr. 1592 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-03-30 nutarimu Nr. 359 „Dėl valstybės investicijų 2001–2003 metų programoje numatytų 2001 metams kapitalo investicijų paskirstymo pagal asignavimų valdytojus ir investicijų projektus“ dalinio pakeitimo“ skyrė Užsienio reikalų ministerijai 30 mln. Lt pastatui Lietuvos Respublikos nuolatinei misijai prie Europos Bendrijų (toliau – Misija) pirkti.

Atlikdami auditą nustatėme, kad Užsienio reikalų ministerija, gavusi lėšas į atsiskaitomąją sąskaitą, 2001 m. gruodžio 19–21 dienomis pervedė Misijai 30 mln. Lt pastato pirkimui. Misija Užsienio reikalų ministerijai 2001 metų pateiktame dokumentų sąrašė (ataskaitoje) nurodė, kad 30 mln. Lt panaudojo pastato įsigijimui, tačiau pastato įsigijimą patvirtinančių dokumentų nepateikė.

Minėtą 30 mln. Lt sumą Užsienio reikalų ministerija nurodė parengtoje Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2002 m. sausio 1 d. apyskaitos formoje Nr. 2 (1.2. programa, 1.5.1 funkcija) 46 eilutėje (Ilgalaikio turto įsigijimas), tačiau neįtraukė į atitinkamus turto apskaitos registrus ir nenurodė Išlaidų sąmatų vykdymo 2002 m. sausio 1 d. balanse.

Buhalterinės apskaitos įstatymo 11 straipsnio 1 dalimi nustatyta, kad už buhalterinių įrašų teisingumą atsako vyriausiasis buhalteris. Tuo metu Užsienio reikalų ministerijos Finansų departamento direktorės pareigas ėjusi Daiva Mockuvienė neužtikrino buhalterinių įrašų teisingumo.

Valstybės kontrolės prašymu (2005-03-21 raštas Nr. S-(1020-1.10.1)-424) Užsienio reikalų ministerija (2005-04-14 raštas Nr. (11-01)-3-11182) nurodė, kad Misija, atstovaujama Lietuvos Respublikos nepaprastojo ir įgaliotojo ambasadoriaus prie Europos bendrijų Oskaro Jusio, suderinusi su Užsienio reikalų ministerija, 2001-12-26 pasirašė sutartį su notaru p. Didier Gyselinck dėl pastato, esančio Briuselyje, Rue Belliard g. 41-43, pirkimo. Pagal šią sutartį į notaro sąskaitą tų

pačių metų gruodžio 28 d. buvo pervesta 337 921 197 Belgijos frankų (8 376 847,66 EUR, t.y. 28 923 579,6 Lt). Pagal pasirašytą sutartį notaras įsipareigojo atsiskaityti už pastato įsigijimą ir vykdyti mokėjimus už statybos ir rekonstrukcijos darbus.

Pagal minėtame rašte pateiktą informaciją ir pagal Užsienio reikalų ministerijos 2005-05-12 pažymą, Misija 2001 metais pastato pirkimui gautus 30 mln. Lt panaudojo taip:

- 2002-02-08 įsigijo ir įtraukė į apskaitos registrus Misijos administracinį pastatą Briuselyje už 10 004 488 Lt;

- 2004-03-31 įsigijo ir įtraukė į apskaitos registrus ilgalaikio turto už 2 755 511 Lt, iš jų: kompiuterinės įrangos už 264 903 Lt ir baldų už 2 490 608 Lt;

- sumokėjo už pastato remonto darbus ir papildomas paslaugas 16 147 320,28 Lt (paskutinis mokėjimas 2004-02-06);

- lėšų likutis notaro sąskaitoje 2005-04-14 yra 778 325,03 Lt.

Audito metu nustatyta, kad Užsienio reikalų ministerija 16 147 320,28 Lt, sumokėtų už pastato remonto darbus ir papildomas paslaugas, ir 778 325,03 Lt likučio notaro sąskaitoje iki ataskaitos surašymo dienos neįtraukė į apskaitos registrus ir nenurodė 2004 metų finansinėje atskaitomybėje (iš viso 16 925 645 Lt) ir taip pažeidė Buhalterinės apskaitos įstatymo 6 straipsnio 2 dalį ir 12 straipsnio 4 dalies nuostatas.

Atsižvelgdami į tai, kad 30 mln. Lt kapitalo investicijų minėtu Vyriausybės 2001-12-22 nutarimu Nr. 1592 skirta Misijos pastato pirkimui, mes negalime pareikšti nuomonės dėl 2 755 511 Lt vertės ilgalaikio turto įsigijimo teisėtumo, nes audito metu Užsienio reikalų ministerija nepateikė šio investicinio projekto dokumentų.

Užsienio reikalų ministerija 2003 metais įsigytą ilgalaikį turtą įtraukė į apskaitą tik 2004 metais ir taip nesilaikė Buhalterinės apskaitos įstatymo 12 straipsnio 4 dalies nuostatų ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 16.1, 21 ir 24 punktų nuostatų.

Užsienio reikalų ministerija 2003-09-15 Misijos įsigytą 2 755 511 Lt vertės turtą į apskaitos registrus įtraukė tik 2004-03-31. 2004 metais Užsienio reikalų ministerija apskaičiavo šio turto dviejų metų nusidėvėjimą, o tai sudarė 540 568 Lt (per metus 270 284 Lt).

Be to, įvairių atstovybių 2003 m. įsigytą 9 833 Lt vertės ilgalaikį turtą Užsienio reikalų ministerija į ilgalaikio turto apskaitos registrus įtraukė tik 2004 metais ir apskaičiavo dviejų metų nusidėvėjimą, tai sudarė 2 985 Lt (per metus 1 493 Lt):

- telefono *Siemens S45*, įsigyto 2003-01-30 už 643 Lt, inventorinis Nr. 1015217, užpajamuotas 2004-01-30, apskaičiuotas 2 metų nusidėvėjimas (257,2 Lt);

- skalbimo mašinos *Samsung F-1015*, įsigytos 2003-07-24 už 1 299 Lt, inventorinis Nr. 1015006, užpajamuotas 2004-01-30, apskaičiuotas 2 metų nusidėvėjimas (519 Lt);

- lovos čiužinio, įsigyto 2003-09-15 už 1922 Lt, inventorinis Nr. 1015217, užpajamuotas 2004-04-30, apskaičiuotas 2 metų nusidėvėjimas (538,16 Lt);
- pietų stalo su 4 kėdėmis, įsigyto 2003-12-29 už 2 376 Lt, inventorinis Nr. 1015886, užpajamuotas 2004-04-30, apskaičiuotas 2 metų nusidėvėjimas (665,28 Lt);
- raudonmedžio komodos, įsigytos 2003-12-29 už 2 313 Lt, inventorinis Nr. 1015888, užpajamuotas 2004-04-30, apskaičiuotas 2 metų nusidėvėjimas 647,64 Lt;
- lovos „Fution“, įsigytos 2003-12-30 už 1280 Lt, inventorinis Nr. 1015973, užpajamuotas 2004-05-27, apskaičiuotas 2 metų nusidėvėjimas (358,4 Lt).

Patikrinus ilgalaikio turto nusidėvėjimo apskaičiavimą nustatyta, kad nesilaikant Užsienio reikalų ministro 1999-12-29 įsakymu Nr. 50 patvirtintų ilgalaikio turto nusidėvėjimo normatyvų, neteisingai apskaičiuotas šio turto nusidėvėjimas:

- automobilio *Audi A-4* (įsigytas 2004-08-26 už 61 287 Lt, inventorinis Nr. 1016340) buvo nustatyta 20 proc. nusidėvėjimo norma per metus, tai sudarė 12 257,4 Lt. Užsienio reikalų ministerija 2004 m. apskaičiavo 61 287 Lt nusidėvėjimą, t.y. visą automobilio vertės sumą.
- kompiuterinės įrangos (pirkta 2004-10-29 už 17 643 Lt, inventorinis Nr. 1016483), buvo nustatyta 25 proc. nusidėvėjimo norma per metus, tai sudarė 4 410,75 Lt. Užsienio reikalų ministerija 2004 m. apskaičiavo 17 643 Lt nusidėvėjimą, t.y. visą kompiuterinės įrangos vertės sumą. Po mūsų pastebėjimo Užsienio reikalų ministerija šias klaidas ištaisė (2005-03-31 Buhalterinė pažyma Nr. 1/03).

Audito metu nustatyta, kad Lietuvos Respublikos ambasada Baltarusijoje, atstovaujama ambasadoriaus Jono Paslausko, su UAB „Sostena“ 2003-07-14 sudarė pirkimo – pardavimo sutartį Nr. V-0705/11 dėl automobilio *Volvo S60* pirkimo už 122 374 Lt. Minėtos sutarties priede išdėstyta 8 mokėjimai po 15 296,76 Lt, nurodant pirmo mokėjimo terminą iki 2003-09-05, o paskutinio iki 2007-03-05. UAB „Sostena“, vykdamą sutarties 3.1 punkto nuostatas, 2003-11-27 turto perdavimo ir priėmimo aktu Nr. 0311271 automobilį *Volvo S60* perdavė Lietuvos Respublikos ambasados Baltarusijoje nuosavybei.

Šia sutartimi ambasadorius Jonas Paslauskas prisiėmė skolinį įsipareigojimą dėl ateinančių 2004–2007 biudžetinių metų asignavimų panaudojimo ir taip nesilaikė Biudžeto sandaros įstatymo 10 straipsnio 3 dalies reikalavimo, kad valstybės biudžeto asignavimų valdytojai ir joms pavaldžios biudžetinės įstaigos savo vardu negali prisiimti skolinių įsipareigojimų.

Užsienio reikalų ministerija, sudarydama 2003 ir 2004 metų finansinę atskaitomybę, pagal minėtą pirkimo ir pardavimo sutartį automobilio *Volvo S60* 122 374 Lt vertės neįtraukė į apskaitos registrus ir nenurodė finansinėje atskaitomybėje, ir taip pažeidė Buhalterinės apskaitos įstatymo 6 straipsnio 2 dalies ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 16.1, 23 ir 37 punktų nuostatas.

Buhalterinės apskaitos įstatymo 17 straipsnyje nurodyta, kad finansinė atskaitomybė sudaroma pagal sąskaitų duomenis. Audito metu, atlikus ilgalaikio turto apskaitos žiniaraščių (apskaitos registru) 2005-01-01 sutikrinimą su forma Nr. 3-metinė „Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2004 m. apyskaita“ ir priedu „Pažyma dėl ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo ir nurašymo iš apskaitos“ nustatyta, kad forma ir priedas neatitinka ilgalaikio turto apskaitos žiniaraščių duomenų.

Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2004 m. apyskaitoje nurodyta, kad per 2004 metus įsigyta ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto iš viso už 19 280,6 tūkst. Lt, o ilgalaikio turto apskaitos žiniaraštyje nurodyta, kad už 18 702,7 tūkst. Lt (577,6 tūkst. Lt skirtumas), nurašyta ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto nurodyta 3 395 tūkst. Lt, o ilgalaikio turto apskaitos žiniaraštyje – 2 817,1 tūkst. Lt (577,6 tūkst. Lt skirtumas).

Taip pat klaidingai sudarytas formos Nr. 3 priedas „Pažyma dėl ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo ir nurašymo iš apskaitos“:

- ilgalaikio materialaus ir nematerialaus turto iš biudžeto lėšų įsigyta už 13 066,6 tūkst. Lt, o ilgalaikio turto apskaitos žiniaraštyje nurodyta 14 381,8 tūkst. Lt (1 315,2 tūkst. Lt skirtumas),

- gauta parama nurodyta 1 331,1 tūkst. Lt, o ilgalaikio turto apskaitos žiniaraštyje – 1 325,8 tūkst. Lt (5,3 tūkst. Lt skirtumas);

- perrašyta turto iš vienos subsąskaitos į kitą už 989,7 tūkst. Lt, o ilgalaikio turto apskaitos žiniaraštyje nurodyta, kad už 411,8 tūkst. Lt (577,9 tūkst. Lt skirtumas),

- iš kitų šaltinių įsigyta už 3 770,5 tūkst. Lt, o ilgalaikio turto apskaitos žiniaraštyje – 2 460,5 tūkst. Lt (1 310 tūkst. Lt skirtumas).

Po mūsų pastebėjimo Užsienio reikalų ministerija 2005-04-08 patikslino 2004 metų finansinės atskaitomybės formą Nr. 3-metinė „Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2004 m. apyskaita“ ir priedą „Pažyma dėl ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo ir nurašymo iš apskaitos“, pakeitimus pateikė Finansų ministerijai ir Valstybės kontrolei.

Audito metu nustatyta, kad atstovybėse per 2004 metus atstovybių darbuotojams suteiktoms gyvenamosioms patalpoms įsigyta baldų ir buitinės technikos už 83 277 Lt.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-11-05 nutarimo Nr. 1235 „Dėl Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos veiklos“ 4.1 ir 4.2 punktuose nustatyta, kad atstovybės darbuotojui suteikiamos gyvenamosios patalpos, kurios nuomojamos laikantis atitinkamų nuomos užmokesčio normų, tačiau šiame nutarime nenumatyta galimybė diplomatinių atstovybių darbuotojams išnuomotas gyvenamasias patalpas apstatyti iš atstovybės lėšų pirkti buitine technika ir baldais. Kai patalpos išnuomojamos be baldų, minėto nutarimo 5.1 punkte numatyta galimybė kompensuoti atstovybės darbuotojų ir jų šeimos narių persikėlimo išlaidas.

Audito metu Lietuvos Respublikos ambasadoje Vokietijos Federacinėje Respublikoje nustatyta, kad ambasadai priklausantis turtas 2004-05-13 perdavimo aktu perduotas laikinam naudojimui ambasados pirmajam sekretoriui E. Petkevičiui jo bute, *Wallotstr.* 8, 14193 Berlyne. Iš viso jam perduota įvairaus 30 pavadinimų turto, įsigyto iki 2004 metų, iš jų: televizorius „Panasonic“, DVD „Panasonic“, muzikinis centras „Sony“, skalbimo mašina EBD, minkštų baldų komplektas, medinė dvigulė lova su čiužiniu, čiužiniai ir kitas turtas.

Valstybės turto naudojimas atstovybių darbuotojų asmeninėms reikmėms prieštarauja Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymui ir nenumatytas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-11-05 nutarime Nr. 1235 „Dėl Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos veiklos“.

Nustatyti atvejai, kai Užsienio reikalų ministerija ir diplomatinės atstovybės nesilaikė Viešųjų pirkimų įstatymo 15 straipsnio 3 dalies reikalavimo, kad sudarant pirkimo sutartį negali būti keičiamos pirkimo dokumentuose nustatytos pirkimo sąlygos.

Užsienio reikalų ministerija paskelbto atviro konkurso kompiuterinei ir ryšių įrangai metu iš tiekėjo UAB „*Blue Bridge*“ nepareikalavo laiku pateikti konkurso sąlygų 14.8 punktą atitinkantį sutarties įvykdymo užtikrinimą. UAB „*Blue Bridge*“ garantinį raštą Nr. IG53514041199 pateikė 2004-12-01, praėjus daugiau negu mėnesiui nuo pranešimo apie numatomą sudaryti sutartį, jame numatyta sutarties įvykdymo užtikrinimo suma buvo 40,67 tūkst. Lt mažesnė, negu reikalauta konkurso sąlygose.

Lietuvos Respublikos generalinis konsulas Kaliningrade (vadovavo generalinis konsulas Vytautas Žalys) atviro konkurso Kaliningrado priestato statybos darbams metu 2004-12-06 pasirašydamas rangos sutartį Nr. 04-12-06/11 iš rangovo UAB „Senovė“ nepareikalavo pateikti konkurso sąlygų 13.1 punkte numatyto sutarties įvykdymo užtikrinimo – Lietuvos Respublikoje ar užsienyje registruoto banko ar draudimo bendrovės garantijos ar laidavimo sutarties. Paprašius garantija ar laidavimo sutartis pateikta nebuvo, buvo pateiktas draudimo kompanijos „PZU Lietuva“ Rangovo civilinės atsakomybės privalomojo draudimo polisas RCAB Nr. 100122, kuris pradėjo galioti tik nuo 2005-04-01, t.y. praėjus beveik 4 mėnesiams po sutarties pasirašymo.

Kiti pastebėjimai

Audito metu, patikrinus priemokų skyrimą ir mokėjimą, nustatyta, kad valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, buvo skirtos ir mokėtos priemokos už darbą poilsio ir švenčių dienomis, už papildomų užduočių atlikimą ir darbą po darbo valandų.

Užsienio reikalų ministerijos valstybės sekretoriaus Remigijaus Motuzo 2004-06-02 potvarkiu Nr. KP-115 Užsienio reikalų ministerijos Administracinio departamento Ūkio skyriaus darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, nuo 2004-07-01 iki 2004-12-31 už papildomų

užduočių atlikimą bei darbą po darbo valandų ir poilsio dienomis skirtos įvairių procentinių dydžių priemokos.

Užsienio reikalų ministras Antanas Valionis 2003-12-19 įsakymu Nr. 339-K už darbą poilsio ir švenčių dienomis nuo 2004-01-01 iki 2004-12-31 Užsienio reikalų ministerijos valstybės sekretoriui Remigijui Motuzui skyrė 25 proc. dydžio priemoką ir Užsienio reikalų ministerijos sekretoriui Šarūnui Adomavičiui – 21 proc. dydžio priemoką. Užsienio reikalų ministerijos valstybės sekretorius Remigijus Motuzas 2004-07-19 potvarkiu Nr. 16P-132 nuo 2004-07-19 iki 2005-07-18 Ministro kabineto vyresniajai specialistei Jurgai Tamošaitytei už darbą poilsio ir švenčių dienomis skyrė 15 proc. dydžio priemoką.

Pagal Darbo kodekso 147 straipsnio 6 dalies ir 152 straipsnio 2 dalies nuostatas, viršvalandžiai ir darbas poilsio ir švenčių dienomis žymimi darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose. Užsienio reikalų ministerijos minėtų darbuotojų darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose viršvalandžiai ir darbas poilsio ir švenčių dienomis specialiai tam nustatytose skiltyse nebuvo žymimi, todėl negalime nustatyti priemokų mokėjimo pagrįstumo.

Lietuvos Respublikos ambasados Prancūzijoje pastato rekonstrukcijos darbų, atliekamų viešojo pirkimo konkursą laimėjusios UAB „Senovė“ pagal 2003-07-01 Statybos rangos sutartį Nr. 26, metu išaiškėjo, kad pastato gatvės pusės fasado remonto darbus atlikti gali tik Paryžiaus miesto Kultūros paveldo inspekcijos licenciją turinčios organizacijos. Užsienio reikalų ministerija šią darbų dalį, nors ir numatytą 2003-07-01 Statybos rangos sutarties Nr. 26 sąmatiniuose skaičiavimuose, laikė papildomais ir neįrašytais į sudarytą rangos sutartį darbais, todėl pirkimą atliko vadovaudamasi Viešųjų pirkimų įstatymo 65 straipsnio 9 dalies 1 punkte numatytu neskelbiamų supaprastintų derybų būdu. Į neskelbiamas supaprastintas derybas buvo pakviestas vienintelis tiekėjas – UAB „Senovė“, neturintis licencijos atlikti šiuos darbus (Viešųjų pirkimų komisijos 2004-04-16 posėdžio Nr. SND-20-1 protokolas Nr. SND-20-1).

Lietuvos Respublikos ambasada Japonijoje, vadovaujama ambasadoriaus Algirdo Kudzio, įsigijo automobilį *Nissan Teana* už 98,8 tūkst. Lt sumą ir Užsienio reikalų ministerijai pateikė pirkimo įprastos komercinės praktikos būdu dokumentus. Pirkimo vertė viršijo Viešųjų pirkimų įstatymo 65 straipsnio 11 dalies 1 punkte numatytą 75 tūkst. Lt ribą, iki kurios pirkimus galima vykdyti įprastos komercinės praktikos būdu.

Viešųjų pirkimų įstatymo 22 straipsnio 5 dalyje ir 70 straipsnio 4 dalyje numatyta perkančiosios organizacijos galimybė už pirkimo dokumentus iš visų tiekėjų imti vienodo dydžio užmokestį, kurį sudaro dokumentų kopijavimo ir pateikimo tiekėjams faktinės išlaidos. 2004-04-04 papildomo susitarimo Nr. 5/109-12AD prie 2000-11-21 sutarties Nr. 00140 dėl buvusios spaustuvės „Vyturys“ rekonstrukcijos į administracinius pastatus techninio projekto parengimo paslaugų su UAB „Vilprojektas“ Priede Nr. 2 esančios Papildomų projektavimo darbų sąmatos Nr. 1 8 eilutėje

numatyta, kad Užsienio reikalų ministerija sumoka 28 000 Lt už projektinės dokumentacijos rangovo konkurso organizavimo paruošimą ir tiražavimą 20 egzempliorių, nors vėliau šiame konkurse dalyvavo tik 5 tiekėjai.

Mūsų manymu, iš norinčių dalyvauti pirkimuose tiekėjų už didesnės apimties konkurso dokumentų pateikimą turėtų būti imamas Viešųjų pirkimų įstatyme numatytas užmokestis.

Užsienio reikalų ministerija su advokatų kontora SPES sudarė teisinės pagalbos teikimo sutartį dėl atleistų iš diplomatinės tarnybos buvusių diplomatų R. Ramoškos, G. Ronkaičio, G. Šiaudvyčio ir D. Ryliškio teisminių bylų.

Administracinių bylų teisenos įstatymo 44 straipsnyje nustatyta, kad proceso šalis, kurios naudai priimtas sprendimas, turi teisę reikalauti atlyginti jai ir atstovavimo išlaidas. To paties įstatymo 45 straipsnis nustato, kad dėl išlaidų atlyginimo suinteresuota šalis teismui pateikia prašymą raštu su išlaidų apskaičiavimu ir pagrindimu.

Administraciniai teismai atleistų iš tarnybos diplomatų bylas nagrinėjo atskirai. Advokatų kontoros SPES advokatas, remdamasis Administracinių bylų teisenos įstatymo 44 straipsniu, 2003-11-06, 2004-02-10 ir 2004-03-08 raštais pasiūlė Užsienio reikalų ministerijai atstovavimo išlaidas apmokėti keliais skirtingais (atskirais) pavedimais pagal atskirų diplomatų bylas, kad teismui priėmus sprendimą Užsienio reikalų ministerijos naudai, ji galėtų prisiteisti atstovavimo išlaidas. Užsienio reikalų ministerija už 2003 metų gruodį, 2004 metų kovą ir birželį gautas teises paslaugas advokatų kontorai SPES 2004 metais mokėjo bendrais pavedimais (neiškirdama pagal atskiras diplomatų bylas). Nors teismai buvusių diplomatų atleidimo iš tarnybos bylose sprendimą priėmė Užsienio reikalų ministerijos naudai, dalis bendrais pavedimais advokatų kontorai SPES sumokėtų sumų prašymuose Vilniaus miesto apygardos administraciniam teismui priteisti atstovavimo išlaidas pateikta nebuvo.

Diplomatinės tarnybos įstatymo 7 straipsnyje numatyta, kad Lietuvos Respublikos diplomatinė atstovybė yra užsienio valstybėje ar prie tarptautinės organizacijos (kelių tarptautinių organizacijų) nuolat veikianti Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos institucija, tiesiogiai pavaldi Užsienio reikalų ministerijai. Užsienio reikalų ministro įsakymų, kuriais patvirtinti ambasadų ir konsulatų nuostatai, teisiniu pagrindu nurodytas Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 26 straipsnio 3 dalies 9 punktas, kuriame numatyta, kad ministras tvirtina ministerijos administracijos padalinių nuostatus. Nors Užsienio reikalų ministro įsakymais, kuriais patvirtinti ambasadų ir konsulatų nuostatai, konsulatai ir ambasados priskirti prie Užsienio reikalų ministerijos administracijos padalinių, užsienio reikalų ministro 2004-05-20 įsakymu Nr. V-68 patvirtintoje Užsienio reikalų ministerijos struktūroje diplomatinės atstovybės nenumatytos. Į tai valstybės kontrolė buvo atkreipusi dėmesį Užsienio reikalų ministerijos valstybinio audito 2004-05-10

ataskaitoje Nr. 1020-17-57, tačiau per metus nebuvo imtasi jokių mums žinomų priemonių, kad būtų patikslintas diplomatinių atstovybių teisinis statusas (teisinė forma).

Audito metu nustatyti pažeidimai rodo, kad Užsienio reikalų ministerijoje nepakankamai veikė turto apskaitos išankstinės, einamosios ir paskesniosios finansų kontrolės procedūros, nes nebuvo užtikrinta ūkinių operacijų teisėtumo kontrolė ir ūkinių operacijų atlikimo laiku kontrolė. Netinkamai valdomas ir apskaitomas turtas lėmė neteisingos informacijos 2004 metų finansinėje atskaitomybėje pateikimą.

Vadovaujantis Biudžeto sandaros įstatymo 7 straipsniu, užsienio reikalų ministras Antanas Valionis atsako už buhalterinės apskaitos organizavimą ir finansinės atskaitomybės rengimą bei pateikimą pagal įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus.

Vadovaujantis Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo 4 straipsnio 6 dalies 1 punktu, už tinkamą apskaitos tvarkymo kontrolę atsako apskaitos tarnybos vadovas – Užsienio reikalų ministerijos Finansų departamento direktorės pareigas nuo 2003-01-27 einanti Jolanta Tubaitė.

Užsienio reikalų ministerijai rekomenduojame:

1. Įtraukti teisės aktų nustatyta tvarka į apskaitos registrus ir nurodyti finansinėje atskaitomybėje neapskaitytą 16 925 645 Lt sumą.

2. Įtraukti teisės aktų nustatyta tvarka į apskaitos registrus ir nurodyti finansinėje atskaitomybėje automobilio *Volvo S60* 122 374 Lt vertę.

3. Užtikrinti esančių vidaus kontrolės priemonių veikimą, kad apskaitos registruose ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai būtų užregistruojami laiku ir teisingai.

4. Sustiprinti vidaus kontrolės priemones ir teikti metodinę pagalbą diplomatinėms atstovybėms atliekant viešuosius pirkimus.

5. Numatyti kontrolės priemones, užtikrinančias priemonių už viršvalandžius ir darbą poilsio ir švenčių dienomis mokėjimo atitikimą darbo laiko apskaitos žiniaraščių duomenims.

6. Neleisti naudoti valstybės turto atstovybių darbuotojų asmeninėms reikmėms.

Prašome iki 2005-09-01 informuoti Valstybės kontrolę apie rekomendacijų vykdymą.

Finansinio audito 2-ojo departamento direktorė

Vida Atraškienė

Vyriausioji valstybinė auditorė

Eugenija Novikovienė

Susipažinome:

Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos

valstybės sekretorius

Algimantas Rimkūnas

Finansų departamento direktorė

Jolanta Tubaitė